

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

564. PLENARFORSAMLING I DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG —
INTERACTIO, 20.10.2021-21.10.2021

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning

(COM(2021) 350 final)

(2022/C 105/10)

Ordfører: **Sandra PARTHIE**Medordfører: **Dirk BERGRATH**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 1.7.2021
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	30.9.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	21.10.2021
Plenarforsamling nr.	564
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	194/0/0

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. En sammenhængende industristrategi bør have fokus på to dimensioner: genopretning efter pandemien samt genopbygning og modstandsdygtighed. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over opfordringen til fælles udformning af omstillingsforløb med henblik på den grønne og digitale fremtid og understreger, at dette skal ske i samarbejde med erhvervslivet, de offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter og de øvrige interessenter. For EØSU er det første skridt mod en vellykket og sammenhængende gennemførelse af industristrategien at udforme de rette rammer med fokus på konkurrenceevne og innovation inden for hvert enkelt økosystem og med klare mål.

1.2. I den forbindelse efterlyser EØSU specifikke centrale resultatindikatorer, som ikke bare måler økosystemets konkurrenceevne, mens også horisontale anliggender, og understreger behovet for regelmæssige vurderinger af de valgte indikatorer og for at tilpasse og ændre dem med tiden.

1.3. EØSU glæder sig over Kommissionens tilsagn om at bevare og øge Europas industrielle og fremstillingsmæssige grundlag og understreger, at arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer spiller en central rolle og skal inddrages i udformningen af den europæiske industris fremtid. EØSU efterlyser også en tilpasning af de foranstaltninger, der er planlagt for at opnå klimaneutralitet og den digitale omstilling med henblik på social velfærd og bæredygtig vækst.

1.4. Udvalget er enig i, at værdikædernes modstandsdygtighed har fået større betydning, og støtter Kommissionens bestræbelser på at sikre forsyningskæderne og styrke virksomhedernes modstandsdygtighed, da dette er vigtigt for EU's økonomi, hvor covid-19-pandemien har sat fokus på uventede mangler, bl.a. på det indre marked.

1.5. Pandemien har på nogle områder desværre bidraget til at udvide kløften mellem velstående og mindre velstående EU-medlemsstater. Dette bringer den sociale og økonomiske samhørighed yderligere i fare. Next Generation EU er et hidtil uset instrument for EU til at afbøde disse konsekvenser, og det skal anvendes til at opnå bedre konvergens med de europæiske medlemsstater og regioner, bl.a. med hensyn til den dobbelte omstilling til et bæredygtigt og digitalt Europa.

1.6. Industrialliancer har vist sig at være en vellykket metode til at udvikle storstilede og grænseoverskridende industriprojekter på strategiske områder. Disse industrialliancer er sammen med vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse (IPCEI'er) afgørende for genopretningen og for at fremme europæiske standarder og nøgleteknologier, navnlig inden for områder, hvor markedet ikke kan skabe resultater alene, eller hvor det forvrides.

1.7. Efter udvalgets opfattelse kræver en vellykket gennemførelse af sådanne projekter tæt dialog med arbejdstagerrepræsentanter og fagforeninger samt med virksomhedsrepræsentanter og arbejdsgiversammenslutninger for at inddrage deres knowhow og for at mindske usikkerhederne i forbindelse med omstillingen så godt som muligt. Projekterne skal suppleres af en konsekvensanalyse vedrørende dekarboniseringsprocessernes indvirkning på værdiskabelsen, beskæftigelsen og de færdigheder, der er nødvendige for kulstofneutral industriel produktion og den cirkulære økonomi.

1.8. Det er af afgørende betydning at udpege klare og passende foranstaltninger til at støtte Europas MSMV'er⁽¹⁾, og EØSU bakker op om intentionen om at give virksomheder af enhver størrelse adgang til støtte til at innovere og tage digitaliseringen fuldt ud til sig. Der er også behov for en revision af de politikker, der skal tage hånd om virksomhedernes udfordringer med at ansatte personale og tiltrække en kvalificeret arbejdsstyrke, og det samme gælder et erhvervsvenligt miljø og investeringer i social infrastruktur, arbejdstagernes færdigheder og uddannelse samt ordentlige arbejdsforhold.

1.9. Mangler i strategiske værdikæder og mangel på kvalificeret arbejdskraft underminerer de europæiske industriers evne til hurtigt at komme sig efter pandemien. Det er afgørende, at medlemsstaterne og EU handler beslutsomt for at tackle strategisk afhængighed⁽²⁾, bl.a. gennem genindustrialisering, den cirkulære økonomi samt handelspolitiske og færdighedsrelaterede foranstaltninger. Generelt er det virksomhederne, der er bedst placeret til at gennemgå og revidere deres forsyningskæder, og de bør støttes i denne opgave.

1.10. EU skal fortsat være åbent, fair og værdibaseret for at tiltrække investorer og støtte økonomiske aktiviteter. Ikke desto mindre støtter EØSU et åbent og retfærdigt indre marked, hvor europæiske virksomheder kan konkurrere på udenlandske markeder, og det opfordrer derfor Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at der investeres i digitale løsninger, som skaber værdi for de europæiske økonomier. Digitalisering af økonomien bør fremmes på en inklusiv måde for at forebygge enhver form for digital forskelsbehandling.

1.11. EØSU mener, at den række foranstaltninger, som Kommissionen har bebudet for at bekæmpe illoyal konkurrence som følge af udenlandske subsidier, også bør bruges som et redskab til at genindustrialisere Europa og støtte kontinentets industrielle værdikæder. EØSU støtter også kortlægningen af europæiske produktionskæder, hvor erhvervslivet står helt forrest i denne genopbygning, og opfordrer til, at der gøres mere for at fremme europæiske standarder på globalt plan.

2. Kommissionens meddelelse

2.1. Meddelelsen er en ajourføring af en ny industristrategi for Europa, der blev offentliggjort den 10. marts 2020. Formålet med ajourføringen er at tage højde for pandemikrisens konsekvenser for Europas økonomi og industri, og den skitserer de erfaringer, der er gjort under krisen, og fremlægger de politiske prioriteter på tre hovedområder:

— styrkelse af det indre markeds modstandsdygtighed

— håndtering af Europas strategiske afhængighed

⁽¹⁾ Mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (MSMV'er).

⁽²⁾ EØSU påpeger, at det logisk set bør være strategisk »afhængighed« og ikke »afhængighed«, men vil af hensyn til sammenhængen fortsat følge Kommissionens terminologi.

— fremskyndelse af den grønne og den digitale omstilling i EU's industri.

2.2. I ajourføringen vurderes tillige det indre markeds modstandsdygtighed og funktion, ligesom behovene i hvert enkelt industrielt økosystem evalueres, de strategiske afhængighedsforhold i vigtige sårbare økosystemer konstateres, og der foreslås centrale resultatindikatorer til overvågning af gennemførelsen af strategien. Den indeholder en SMV-dimension med skræddersyet finansiel støtte og foranstaltninger, der skal sætte SMV'er og nyetablerede virksomheder i stand til at gå i gang med de to omstillingsprocesser.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU bifalder ajourføringen af industristrategien. Der er behov for en revision, da covid-19-krisen har sat Europas økonomi, industrielle værdikæder, mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt borgerne — især unge, personer, der har mistet deres arbejde, lavtlønnede, sårbare grupper som f.eks. personer med handicap og kvinder — under pres. Krisen har også afsløret yderligere svagheder, afhængighed og huller i forsyningskæderne, og der er behov for en evidensbaseret vurdering for at tage ordentligt hånd om dem. EØSU glæder sig over Kommissionens tilsagn om at bevare og øge det industrielle og fremstillingsmæssige grundlag og understreger, at arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer spiller en central rolle og skal inddrages i udformningen af den europæiske industris fremtid. EØSU understreger navnlig den afgørende rolle, som den sociale dialog, arbejdsmarkedets parter, kollektive forhandlinger samt inddragelse af arbejdstagerne og civilsamfundet spiller for at opnå en konkurrencedygtig industripolitik.

3.2. Da udfordringerne fra før covid-19 ikke er forsvundet, er det ikke desto mindre hensigtsmæssigt at sikre sammenhæng med de foranstaltninger, der foreslås i industristrategien for Europa 2020. Genopretningen vil tage tid, og det er nødvendigt med fortsat støtte til den europæiske industri samt virksomhederne og arbejdstagerne i denne proces. Den dobbelte omstillingsudfordring, nemlig at håndtere klimaændringerne og fremme digitaliseringen, kræver en indsats fra virksomhedernes og de offentlige myndigheders side og skal spille en central rolle i en moderne industristrategi for Europa. EØSU understreger, at de foranstaltninger, der er planlagt for at opnå klimaneutralitet og den digitale omstilling, skal være i overensstemmelse med målet om social velfærd og bæredygtig vækst, så man sikrer en retfærdig omstilling, hvor ingen bliver ladet i stikken. Ud over at fokusere på genopretningen efter covid-19-krisen er det vigtigt at have et mere langsigtet perspektiv på en grøn og digital omstilling, men også på produktivitet og konkurrenceevne i almindelighed.

3.3. Udvalget er enig i, at værdikædernes modstandsdygtighed har fået større betydning, og støtter Kommissionens bestræbelser på at sikre forsyningskæderne og styrke virksomhedernes modstandsdygtighed, da dette er vigtigt for EU's økonomi, og covid-19-pandemien har sat fokus på uventede mangler, bl.a. på det indre marked. En stærk horisontal industripolitik bør understøtte det europæiske industrigrundlag uden vilkårlige indgreb i markedsresultaterne. EØSU fremhæver betydningen af innovation. Det bør være på den politiske dagsorden, men først og fremmest på virksomhedernes dagsorden at undersøge, hvordan man kan finde et passende niveau af forsyningsikkerhed og styrke kapaciteten til at klare forstyrrelser.

3.4. Kvalifikationer er afgørende for at støtte den dobbelte omstilling og bidrage til genopretningen. EU kan kun være en geopolitisk magt, hvis Unionen har et meget konkurrencedygtigt industrielt grundlag med stærke virksomheder og højt kvalificerede arbejdstagere, produktionsfaciliteter i EU og klare og fair regler for det indre marked. EØSU støtter initiativet om en pagt for færdigheder, der har til formål at fremme foranstaltninger til opkvalificering og omskoling af voksne arbejdstagere. Foranstaltninger i medfør af pagten, f.eks. udvikling af færdighedspartnerskaber efter økosystem, herunder offentlig-private partnerskaber, udvikles bedst på sektorniveau med inddragelse af parterne i de enkelte sektorer og relevante civilsamfundsorganisationer. Det er også vigtigt, at de nationale kompetenceinitiativer tilskynder arbejdsgiverne til at tilbyde uddannelsesmuligheder. I den henseende er den territoriale dimension af største betydning; arbejdsmarkederne bør vurderes på passende vis med henblik på at skabe nye arbejdspladser i alle regioner. EØSU vil overvåge disse aspekter og opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at inddrage arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i overvågningen og gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten, som skal være i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt og industristrategien. Europa har brug for en højt kvalificeret arbejdsstyrke, hvis færdigheder er tilpasset de ændringer, som økonomien står over for. At få succes med opkvalificering og omskoling er en stor udfordring ⁽³⁾.

⁽³⁾ EUT C 374 af 16.9.2021, s. 16.

3.5. EØSU bifalder den grundige analyse af virkningerne af covid-19-pandemien, der er foretaget i forbindelse med strategien. De foreslåede aktiviteter og instrumenter til konstant overvågning og observation, f.eks. den årlige rapport om det indre marked eller overvågningen af kritiske råstoffer, kan skabe meget nyttige datasæt til vurdering af Europas industrielle styrke og danne grundlag for en horisontal industripolitik, der igen giver Europa en førende position på verdensplan.

3.6. En række strategier eller planer, f.eks. om den grønne pagt eller NextGenerationEU, er imidlertid ikke tilstrækkeligt, så længe de ikke gennemføres ordentligt. EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at de forskellige planer for Europas genopretning er tilpasset hinanden, med de nødvendige lovgivningsmæssige rammer og incitamenter, således at det bliver muligt for industrisektoren og dens virksomheder og arbejdstagere at omstille sig til en bæredygtig og digital fremtid.

3.7. I overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder bør denne betydelige anvendelse af offentlige midler være orienteret mod princippet om social bæredygtighed og solidaritet. Det bør være det ledende princip i gennemførelsen af den ajourførte strategi. I betragtning af udfordringernes omfang er de ressourcer, der i øjeblikket stilles til rådighed gennem Fonden for Retfærdig Omstilling, ikke nok til at skabe tilstrækkelige perspektiver for de berørte regioner og arbejdstagere i forbindelse med de strukturelle ændringer. En retfærdig omstilling i industrisektoren kan kun lykkes, hvis den gennemføres på en koordineret måde. EØSU mener, at de offentlige investeringer bør foretages gennem brede og åbne forskningsprogrammer som Horisont Europa for at undgå at subsidiere aktiviteter, der er tættere på markederne.

3.8. Industripolitik og handelspolitik hænger sammen og skal gensidigt forstærke hinanden og modvirke markedsforvriddninger. Det er en forudsætning for at opnå modstandsdygtighed, at EU fortsat er åbent for handel og investeringer. Handel kan bidrage til at diversificere forsyningskæderne og give EU uhindret adgang til råvarer, der er afgørende for vores mulighed for at innovere og opskalere produktionen^(*). EU's handelspolitik kan bidrage til at øge vores globale konkurrenceevne, bl.a. ved at hæve ambitionerne på klimaområdet blandt handelspartnerne, eksempelvis gennem liberalisering af handel med miljørelaterede varer og tjenesteydelser. EØSU understreger, at alle EU's politikker bør fremme bæredygtig udvikling på både europæisk og internationalt plan og sikre, at økonomisk udvikling går hånd i hånd med social retfærdighed, respekt for menneskerettighederne, høje arbejdsstandarder og høje miljøstandarder. EU skal fortsat være åbent, fair og værdibaseret for at tiltrække investorer og støtte de økonomiske aktiviteter.

3.9. Det indre marked er Europas største aktiv, og dets succes vil være afgørende for at muliggøre omstillingen. Kommissionen bør fortsat fokusere på gennemførelse og håndhævelse af reglerne og på at fjerne de barrierer på det indre marked, som også fandtes før krisen.

3.10. Pandemien har på nogle områder udvidet kløften mellem velstående og mindre velstående EU-medlemsstater. Dette bringer den sociale og økonomiske samhørighed yderligere i fare. NextGenerationEU er et hidtil uset instrument til at afbøde disse følgevirkninger, men EØSU beklager, at de regionale aspekter eller afsides beliggenhed og geografisk placering ikke nævnes i ajourføringen af industristrategien. En økosystembaseret tilgang alene vil ikke rette op på situationen eller mindske forskellene. Et af hovedmålene med strategien bør være at mindske forskellene mellem medlemsstaterne og regionerne og samtidig stræbe efter konvergens i opadgående retning.

4. Overvågning af industrielle tendenser, værdikæder og konkurrenceevne

4.1. Fremstillingsindustrien er en drivkraft for innovation, et omdrejningspunkt for værdikæder, herunder tjenesteydelser, og en kilde til høj produktivitet og højindkomstjob. Sikring af fremstillingsindustriens fremtid, styrkelse af den industrielle produktion og skabelse af gunstige erhvervsbetingelser og lovgivningsmæssige rammer bør være hjørnestenene i en robust og moderne europæisk økonomisk og industriel politik, der bevarer og skaber arbejdspladser.

4.2. Mangler i strategiske værdikæder og mangel på kvalificeret arbejdskraft underminerer de europæiske industriers evne til hurtigt at komme sig efter pandemien. Medlemsstaterne og EU skal tackle strategisk uafhængighed, bl.a. ved at tiltrække strategisk produktion til EU, og gennem den cirkulære økonomi og handelspolitiske foranstaltninger. Generelt er virksomhederne bedst placeret til at gennemgå og revidere deres forsyningskæder. EØSU mener, at den række foranstaltninger, som Kommissionen har bebudet for at bekæmpe illoyal konkurrence som følge af udenlandske subsidier, også bør bruges som et redskab til at genindustrialisere Europa og støtte kontinentets industrielle værdikæder. Ved at øge Europas strategiske kapacitet gennem nye industrialliancer, der ellers ikke ville blive udviklet, kan der skabes job og vækst, idet visse strategiske produktionsfaciliteter videreudvikles.

^(*) Se EUT C 429 af 11.12.2020, s. 197 og EUT C 364 af 28.10.2020, s. 53.

4.3. Europas fremstillingssektor er udsat for stigende konkurrence fra USA og Kina. Europa konkurrerer om investeringer, som kan foretages i mange dele af verden. Gunstige investeringsbetingelser er en afgørende forudsætning for Europas fremtidige velstand. Indenlandske, europæiske og internationale investorer skal finde attraktive betingelser for at opretholde og øge den kapitalbeholdning, der muliggør fremtidig vækst. Eksisterende virksomheder skal opfylde betingelserne for udvikling, og stiftere skal overbevises om, at deres forretningsprojekter kan vokse med succes i Europa. EØSU anbefaler en styrkelse af den horisontale tilgang i industristrategien, suppleret med vertikale tilgange.

4.4. Beskatning kan spille en central rolle for at skabe de nødvendige incitament, men ikke så længe medlemsstaterne stadig konkurrerer med hinanden på en uretfærdig og skadelig måde og dermed giver nogle store virksomheder mulighed for at undgå at betale deres rimelige andel af skatterne. EØSU støtter forberedelsen af lovgivningsforslaget om BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation) og påskønner OECD's nylige aftaler vedrørende beskatning af virksomheder.

4.5. Den årlige rapport om det indre marked definerer et sæt centrale resultatindikatorer, der skal bruges til at analysere den økonomiske udvikling og overvåge de fremskridt, der er gjort på de forskellige områder, som er udpeget som prioriterede områder for den europæiske industri. EØSU støtter, at der anvendes centrale resultatindikatorer som overvågningsværktøj, og bifalder målet om at give et overblik over EU's økonomiske resultater ved at sammenligne dem med internationale partnere og analysere de industrielle økosystemers særlige kendetegn. Udvalget opfordrer Kommissionen til at udarbejde en årlig vurdering af, i hvilket omfang de centrale resultatindikatorer har nået de foreslåede mål, og til at iværksætte korrigerende foranstaltninger, hvis det er nødvendigt. Hvis centrale resultatindikatorer er et centralt instrument for gennemførelsen af industristrategien, mener EØSU ligeledes, at der er behov for kvantificerbare mål, en klar tidsplan og forvaltning.

4.6. Efter udvalgets mening har vi imidlertid brug for indikatorer, der ikke blot leverer endnu et sæt data, men som viser, hvad der er vigtigt for EU's konkurrenceevne. De foreslåede centrale resultatindikatorer overser vigtige indikatorer som f. eks. arbejdsstyrkens alder, køn eller kvalifikationsprofil i de forskellige økosystemer. Disse aspekter er afgørende for at foregribe de kommende forandringer og undgå flaskehalse og forhindringer i forbindelse med omstillingen af den europæiske industri. Men de er også afgørende for at skabe en inklusiv genopretning, eftersom unge, kvinder og arbejdstagere i usikre ansættelsesforhold har været hårdest ramt af krisen. EØSU anbefaler, at de foreslåede centrale resultatindikatorer suppleres med indikatorer til måling af de sociale resultater af industristrategien og dens 14 økosystemer med henblik på at sikre gode arbejds- og produktionsforhold og kvalitetsjob. Det efterlyser specifikke indikatorer, der ikke bare måler økosystemer, men også horisontale anliggender, samt en mulighed for at tilpasse, ændre eller udvikle disse over tid, hvis det bliver nødvendigt. De centrale resultatindikatorer bør f.eks. tage hensyn til forbrugerpræferencer og særligt til skiftet til bæredygtige produkter.

5. Styrkelse af det indre markeds modstandsdygtighed

5.1. EØSU glæder sig over, at det indre marked står i centrum af ajourføringen. Et stærkt hjemmemarked er en forudsætning for, at europæiske virksomheder kan etablere sig, udvikle sig og fortsat trives. EØSU minder om, at målet er at sikre høje arbejdsmæssige, sociale og miljømæssige standarder, og at forsyningskæderne og de værdiskabende netværk i Europa fungerer gnidningsløst. Social samhørighed, sundhedssystemer til priser, der er til at betale, effektive offentlige tjenester, gode infrastrukturer, succesrige uddannelsessystemer og velfungerende arbejdsmarkedsrelationer er afgørende forudsætninger for at tiltrække investeringer og skabe velstand.

5.2. EØSU støtter Kommissionens forslag om et nødinstrument for det indre marked med henblik på større gennemsigtighed og koordinering. Udvalget bifalder også den detaljerede analyse af industrielle økosystemer, som skal ledsages af sektorspecifikke analyser og køreplaner, der ikke blot fremhæver indbyrdes afhængigheder og forbindelser, men også mangler i mange sektorer i EU, herunder vurderingen af udviklingen på arbejdsmarkedet og de hertil svarende kvalifikationsbehov. Der bør også være plads til at revidere, hvordan økosystemer⁽⁵⁾ defineres og anvendes, men også hvilke sektorer der undersøges, så værktøjet ikke bliver alt for selektivt.

5.3. EØSU glæder sig over, at man anerkender de europæiske MSMV'ers rolle, og støtter hensigten om at hjælpe dem med at udvide deres aktiviteter og tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Dette kræver et erhvervsvenligt miljø og investeringer i arbejdstagernes færdigheder og uddannelse samt ordentlige arbejdsforhold og god social infrastruktur. EØSU værdsætter

(5) Anvendelsen af begrebet »økosystem« antyder fejlagtigt en bæredygtig balance. Begrebet »økosystem« anvendes ikke på en sammenhængende måde i Kommissionens meddelelser. I meddelelsen om den europæiske grønne pagt fra december 2019, anvendes »økosystem« om naturlige systemer og ikke menneskeskabte systemer. I meddelelsen om den ajourførte industristrategi anvendes begrebet kun om industrielle systemer.

den ekstra opmærksomhed, som Kommissionen har rettet mod forsinkede betalinger. Det er særlig vigtigt for små og mellemstore virksomheder, at problemet med forsinkede betalinger løses. Alternative tvistbilæggelsessystemer, hvor tvister kan behandles fortroligt, kan være et vigtigt skridt i denne retning.

5.4. Industrialliancer har vist sig at være en vellykket metode til at udvikle storstilede og grænseoverskridende industriprojekter på strategiske områder. Disse industrialliancer er sammen med vigtige projekter af fælles europæisk interesse (IPCE'er) afgørende for genopretningen og for at fremme europæiske standarder og nøgleteknologier, navnlig inden for områder, hvor markedet ikke kan skabe resultater alene, eller hvor det forvrides.

5.5. EØSU opfordrer til en reform af statsstøttere reglerne. Det nuværende system er ikke længere egnet til formålet. Vi har brug for et system, der reducerer de administrative byrder, fremskynder beslutningstagningen og gør det lettere at opfylde kravene i matchingklausulen. Statsstøttere reglerne kan også være afgørende for vigtige projekter af fælles europæisk interesse, som er nøglen til at fremme offentlige og private investeringer.

5.6. EØSU beklager den manglende anerkendelse i meddelelsen af den afgørende rolle, som de socialøkonomiske virksomheder har spillet under pandemien, og af deres betydning for opbygningen af et modstandsdygtigt Europa fremover. I den forbindelse ser EØSU frem til den kommende handlingsplan for fremme af den sociale økonomi.

5.7. Forskning, udvikling og innovation er meget vigtigt for den europæiske industris fremtid. EØSU beklager, at målet om investeringer på 3 % af BNP i FoU i stadig langtfra er opfyldt. Mens nogle medlemsstater når op på dette niveau, ligger andre under 1 %. Disse forskelle hæmmer EU's globale kapacitet som blok og fastholder kontinentet bag USA, Japan og Kina.

5.8. En styrkelse af det indre markeds modstandsdygtighed kræver, at man fremmer markedsintegrationen. Med henblik herpå bør den skattemæssige dimension og integration samt foranstaltninger til at undgå illoyal konkurrence tages i betragtning på både europæisk og internationalt plan. Konkurrencereglerne skal også tilpasses til den nye virkelighed i dag, uafhængigt af industripolitikken.

6. Håndtering af afhængighedsforhold: åben strategisk autonomi i praksis

6.1. EU skal fortsat være åbent, fair og værdibaseret for at tiltrække investorer og støtte de økonomiske aktiviteter. EU's geopolitiske magt er forbundet med at have et konkurrencedygtigt industrielt grundlag med stærke virksomheder og højt kvalificeret arbejdskraft, produktionsfaciliteter i EU samt klare og retfærdige regler for det indre marked, som kan tjene som eksempel på internationalt plan⁽⁶⁾. Det er imidlertid vigtigt, at Unionen gør velovervejede brug af handelsbeskyttelsesinstrumenter for at opretholde en fair konkurrence i EU.

6.2. EØSU er overbevist om, at en politik, der fokuserer på autonomi, ikke er egnet til formålet. I stedet skal man i EU's handelspolitik anerkende, at åbenhed er en vigtig forudsætning for at opnå modstandsdygtighed. Det er vigtigt at finde den rette balance mellem åbenhed og det planlagte juridiske instrument til at håndtere de potentielt forvridende virkninger af udenlandske subsidier på det indre marked, både for virksomheder og arbejdstagere. EØSU støtter et åbent og retfærdigt indre marked med lige konkurrencevilkår, hvor europæiske virksomheder kan konkurrere på udenlandske markeder.

6.3. På den anden side bør man undgå at indføre nye begreber som f.eks. »konkurrencedygtig bæredygtighed« uden yderligere forklaring. Virksomhederne vil stå over for en hård kamp i genopretningsfasen og har brug for en lovgivningsramme, der er let at manøvrere i, for at kunne gøre det.

6.4. De aktuelle eksempler med batterier og brint har vist, at fremgangsmåden med at danne og støtte industrielle alliancer har været vellykket. EØSU mener, at dette er et meget godt instrument, og støtter lanceringen af yderligere alliancer i de valgte sektorer, f.eks. processorer og halvlederteknologier, industrielle data, edge- og cloudcomputing, rumaffyringsfartøjer og luftfart uden emissioner. Udvalget opfordrer dog indtrængende til, at alliancerne oprettes på en gennemsigtig og inklusiv måde med særlig opmærksomhed på MSMV'er.

⁽⁶⁾ Se EUT C 364 af 28.10.2020, s. 108.

7. Fremskyndelse af den dobbelte omstilling

7.1. Som det anerkendes i den grønne pagt, spiller digitalisering en central rolle i alle økosystemer. Investeringerne bør derfor øges i hele EU for at styrke væksteffekten i nye IKT-sektorer som f.eks. dataøkonomien, tingenes internet, cloudcomputing, robotteknologi, kunstig intelligens og avanceret produktionsteknologi samt anvendelse af industrielle standarder udviklet i Europa. EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at der investeres i digitale løsninger, der skaber merværdi for de europæiske økonomier.

7.2. At gøre Europa konkurrencedygtigt på det digitale område har højeste prioritet. I strategien bemærker man med rette behovet for, at medlovgiverne hurtigt vedtager retsaktten om digitale tjenester og retsaktten om digitale markeder, og fremhæver den afgørende rolle, som harmoniserede standarder spiller for at styrke det indre marked for varer og gøre det muligt for Europa at blive førende på verdensplan inden for teknologi, bl.a. ved at anvende digitalisering til at opnå større energieffektivitet. Et velfungerende europæisk standardiseringssystem er afgørende for at nå målene for den dobbelte omstilling og styrke konkurrenceevnen og modstandsdygtigheden i EU's industrier. EØSU opfordrer Kommissionen til at øge sin indsats for at indtage lederrollen gennem og i forbindelse med standardisering ved at fremme og udvikle eksisterende europæiske industristandarder i samarbejde med virksomhederne. EØSU bifalder derfor Kommissionens holistiske tilgang, der også tager hensyn til servicesektorens betydning for et velfungerende indre marked og for håndteringen af den dobbelte omstilling.

7.3. Det er helt centralt at udstyre EU's arbejdsstyrke med digitale færdigheder, som er orienteret mod denne nye fase af industrialiseringen. Vi kan kun omfavne den digitale tidsalder med en veluddannet og velforberedt arbejdsstyrke. Kompetencer er en vigtig katalysator for innovation og skabelse af merværdi. At øge beskæftigelsesegnetheden kræver omfattende arbejdsmarkedsstrategier, der involverer alle relevante interessenter (arbejdsmarkedets parter, arbejdsmarkedsinstitutioner, civilsamfundsorganisationer, uddannelsesudbydere). Digitale færdigheder og kompetencer skal integreres på alle uddannelsesniveauer, i erhvervsuddannelserne og hos arbejdsmarkedets parter i de forskellige sektorer. De lokale virksomheder bør inddrages i forvaltningen af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne, da de har et omfattende kendskab til virksomhedernes systemer og behovene på det lokale marked. Digitaliseringen af økonomien bør fremmes på en inkluderende måde og forhindre enhver form for digital diskrimination, især over for ældre, personer med handicap og personer, der bor i landområder og fjernliggende regioner.

7.4. EØSU understreger, at det er bedst for den økonomiske velstand og klimaet at have en stærk europæisk fremstillingssektor baseret på teknologier med lave eller ingen emissioner samt energieffektivitet. En reduktion af produktionskapaciteten, hvilket indebærer en risiko for både kulstof- og investeringslækage til lande med mindre ambitiøse emissionsstandarder, ville være en grundlæggende fejl. Udvikling af teknologier med lave eller ingen kulstofemissioner — og energieffektive teknologier — til en overkommelig pris og udbredelse af dem på de globale markeder er den vigtigste løftestang for en global emissionsreduktion. Det er Europas ansvar at vise, at det er muligt at opnå en ambitiøs emissionsreduktion uden at bringe den økonomiske velstand i fare.

7.5. Den cirkulære økonomi⁽⁷⁾ og skabelsen af sekundære råvaremarkeder er af afgørende betydning. Affaldshåndteringspolitikker og obligatorisk genanvendt indhold i emballage og andre produkter er afgørende for at sætte gang i investeringer langs genanvendelseskæderne.

7.6. For at opnå det nødvendige niveau af investeringer til at finansiere den grønne pagt, bør der også påtænkes en revision af bestemmelserne om statsstøtte til investeringer i lavemissionsprodukter og -processer. Desuden bør de nyligt oprettede fonde, innovationsfonden og moderniseringsfonden, og indtægterne fra emissionshandelsordningens auktioner samt de foreslåede »carbon contracts for difference« levere yderligere ressourcer til understøttelse af klima- og energirelaterede projekter og til imødegåelse af de sociale virkninger af en omstilling, hvor ingen lades i stikken. Der bør ligeledes skabes en forbindelse mellem industristrategien og den europæiske grønne pagt og EU-handlingsplanen »Mod nulforurening for vand, luft og jord«.

7.7. EØSU støtter den linje, der er lagt i ajourføringen af industristrategien om CO₂-grænsetilpasningsmekanismen. Udvalget ønsker at understrege, at en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme, der indføres for udvalgte sektorer, skal være i fuld overensstemmelse med WTO-reglerne for at undgå gengældelsesforanstaltninger fra handelspartnere. I bestræbelserne på at opnå CO₂-neutralitet bør fastsættelsen af tilsvarende CO₂-prismiveauer på internationalt plan være det prioriterede mål i fremtidige multilaterale forhandlinger.

⁽⁷⁾ Se EUT C 364 af 28.10.2020, s. 94 og EUT C 14 af 15.1.2020, s. 29.

7.8. Dataanalyse vil spille en vigtig rolle på kort og mellemlang sigt. EU har brug for avancerede dataanalyseprogrammer, der kan vurdere Europas konkurrenceevne i forhold til vores globale konkurrenter. EØSU glæder sig derfor over bestræbelserne på at skabe industrialliancer inden for industrielle data og edge- og cloudcomputing.

Bruxelles, den 21. oktober 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

NB: Bilaget til dette dokument (den supplerende udtalelse fra Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer — CCMI/185 — »Ajourføring af den nye industristrategi — Virkningen på det sundhedsindustrielle økosystem« — EESC-2021-02562-00-00-AS-TRA) findes på følgende sider.

BILAG

**Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)s udtalelse om
»ajourføring af den nye industristrategi — Virkningen på det sundhedsindustrielle økosystem
(supplerende udtalelse til INT/935)**

Ordfører: **Anastasis YIAPANIS**

Medordfører: **Antonello PEZZINI**

Vedtaget på plenarforsamlingen	26.4.2021
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 37, stk. 2 Supplerende udtalelse
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i CCMI	29.9.2021

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU er overbevist om, at sundhed indtager en central plads i den nye internationale geopolitiske kontekst, og at det er afgørende at støtte et stærkt og koordineret europæisk sundhedsøkosystem, der kan bidrage til EU's industrielle strategiske autonomi, teknologiske suverænitæt og en bedre livskvalitet for EU's borgere baseret på en holistisk tilgang med klart fastlagte køreplaner og målbare, gennemsigtige resultatindikatorer.

1.2. Der bør gennemføres en bottom-up-kortlægning og -analyse i samarbejde med medlemsstater og interessenter i sektoren for at vurdere den præcise karakter af de kortlagte afhængighedsforhold, herunder de risici, de udgør for det industrielle økosystems modstandsdygtighed og funktion. Dette skal bidrage til at tackle sårbarheder og imødegå manglen på strategiske materialer.

1.3. EØSU mener, at der er brug for handling for at skabe et stærkere, mere retfærdigt og mere effektivt og tilgængeligt sundhedsøkosystem med en effektiv forvaltning, passende diversificering af forsyningskilder og en interoperabel og internt forbundet digital sundhedsarkitektur. EU må finde passende incitamenter til at flytte strategiske produktionskapaciteter hjem.

1.4. Europa er afhængig af andre lande med hensyn til forsyningen af visse råstoffer. Sundhedssektoren har behov for stærkere og mere diversificerede internationale forsyningskæder, så den kan ruste sig til at modstå fremtidige kriser. EØSU bifalder det bebudede forslag om at oprette en EU-Myndighed for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet.

1.5. EØSU understreger behovet for at styrke indsatsen, herunder ved hjælp af synergier mellem den offentlige og private sektor. Der er desperat behov for strategisk fremsyn på EU-plan med henblik på at fremme retfærdig adgang til udstyr og adgang til sundhedsøkosystemet, større solidaritet, retfærdighed og multilateralt samarbejde. EØSU opfordrer til, at den sociale velfærd sikres gennem nem adgang til effektive lægemidler af høj kvalitet for alle indbyggere i EU.

1.6. Potentielle synergier mellem store virksomheder og SMV'er udnyttes ikke fuldt ud, hvilket er en alvorlig hæmsko for udviklingen af SMV'ernes kapacitet. Det forhindrer sundhedssektoren i at blive et væksthus for banebrydende forskningsresultater. Investeringsstøtteinstrumenter skal koordineres effektivt med specifikke indkaldelser af forslag, der er målrettet SMV'er i industrien.

1.7. EØSU efterlyser en større klarhed omkring deling af sundhedsdata og brugen af AI, fjernelse af lovgivningsmæssige hindringer og støtte til en fælles EU-tilgang til brugen af telemedicintjenester. Udvalget støtter fuldt ud udbredelsen af det europæiske sundhedsdataområde med fuld respekt for individuelle rettigheder og beskyttelse af personoplysninger.

1.8. Sundhedssektoren kan bidrage betydeligt til EU's klimaneutralitet gennem veludtænkte affaldshåndteringspolitikker, nye forretningsmodeller for cirkulær økonomi og øget transportinfrastrukturkapacitet.

1.9. Investering i FoU har afgørende betydning for konkurrencedygtigheden og sundhedssektorens bæredygtighed. EU's politikker skal fremme offentlige og private investeringer og sørge for, at de integrerer sociale og sundhedsmæssige aspekter.

1.10. EØSU efterlyser et større engagement i lovgivningsprocedurerne vedrørende udviklingen af harmoniserede kvalitets- og sikkerhedsstandarder for værnemidler og medicinsk udstyr. EØSU efterlyser klare mandater til standardiseringsorganerne i den teknisk-lovgivningsmæssige proces.

1.11. Der er behov for målrettede uddannelses-, omskolings- og opkvalificeringsprogrammer samt livslang læring til den europæiske arbejdsstyrke i sundhedssektoren for at kunne tackle de nye udfordringer med den grønne pagt. Der skal ikke kun fokuseres på sundhedspersonalet, men også på forskere, undervisere, mediefolk og patienterne selv. EØSU opfordrer derfor til mere kommunikation på EU-plan om forbrugernes/patienternes rettigheder under fuld inddragelse af arbejdsmarkedets parter og relevante civilsamfundsorganisationer.

1.12. EØSU opfordrer Kommissionen til at fortsætte samarbejdet og dialogen med interessenter om lægemiddel-sektorens modstandsdygtighed på grundlag af eksisterende strukturer under lægemiddelstrategien for Europa og til at gå videre med udviklingen af en stærk, bæredygtig og digital omstilling af det sundhedsindustrielle økosystem som skitseret i industristrategien for Europa.

2. Baggrund og indledning

2.1. Covid-19-pandemien har skabt en hidtil uset krise i alle medlemsstaterne, som, i modsætning til andre kriser, har påvirket både udbuddet og efterspørgslen og samfundet som helhed. EU er blevet hårdt ramt sammenlignet med andre dele af verden og har registreret flere dødsfald pr. million indbyggere end tendensen på globalt plan⁽¹⁾. Unionen har reageret tilfredsstillende på en semikoordineret måde. Der kunne have været gjort mere, hvis EU som Union havde været bedre forberedt på denne type chok.

2.2. Det indre marked repræsenterer en af EU-projektets vigtigste bedrifter. Der findes stadig hindringer som følge af den ikke harmoniserede anvendelse af EU-lovgivningen i medlemsstaterne. Covid-19-pandemien har forstærket disse hindringer, og den har især udstillet værdikædernes skrøbelighed og et stigende antal distributionsproblemer. Det er blevet tydeligt, at EU er afhængig af tredjelande med hensyn til lægemidler og medicinsk udstyr.

2.3. Sundhedssektoren beskæftigede 7 mio. mennesker i 2018⁽²⁾. Sundhedssektoren er et vigtigt aktiv for det indre marked med mere end 800 000 direkte job og et handelsoverskud på 109,4 mia. EUR⁽³⁾. Lægemiddelproducenterne stod for det største bidrag til FoU-investeringerne i 2019, mens det europæiske elektromedicinske marked nu har en værdi på 120 mia. EUR. EU investerer imidlertid mindre i forhold til vores handelspartnere: 19,2 % af FoU i industrien går til sundhedsinnovation sammenlignet med f.eks. 26,4 % i USA. Europa er et vigtigt knudepunkt for den globale industri for medicinsk udstyr. Markedet for medicinsk udstyr i EU udgør en tredjedel af verdensmarkedet med omkring 32 000 virksomheder og 730 000 medarbejdere.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Sundhed er en af fremtidens megatendenser, særligt i Europa, og i den nye geopolitiske kontekst er det afgørende at støtte det sundhedsindustrielle økosystem, som bidrager til EU's strategiske autonomi og teknologiske suverænitæt.

3.2. EØSU mener, at Kommissionens meddelelse placerer industrien, og særlig sundhedsindustrien, i centrum for EU's politikker, idet Kommissionen anerkender sektorens evne til at være drivkraften bag store forandringer, læse samfundets nye behov og udfordringer og levere innovative og konkurrencedygtige løsninger. EØSU efterlyser imidlertid en mere helhedsorienteret tilgang end Kommissionens, som primært fokuserer på industrien. De politiske beslutningstagere har et stort ansvar, eftersom sundhed er noget af det mest basale i tilværelsen og utvivlsomt det enkelte menneskes mest

⁽¹⁾ EP study — Impacts of the COVID-19 pandemic on EU industries.

⁽²⁾ Eurostat — Healthcare personnel statistics.

⁽³⁾ International trade in goods by type of good.

værdifulde aktiv. EØSU opfordrer derfor til mere kommunikation på EU-plan om forbrugernes/patienternes rettigheder, herunder de grundlæggende rettigheder, som er sikret med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. EU har brug for et stærkt og koordineret sundhedssystem.

3.3. Sundhedsøkosystemets industrielle struktur er en omfattende konstruktion med nogle store aktører og et betydeligt antal SMV'er. De potentielle synergier mellem disse to grupper udnyttes imidlertid ikke fuldt ud, hvilket er en alvorlig hæmsko for udviklingen af SMV'ernes kapacitet. Som følge heraf fungerer sundhedsøkosystemet ikke optimalt, og der lægges hindringer i vejen for dets rolle som væksthushus for nye innovative forskningsresultater.

3.4. Økosystemet for sundhedsindustrien har brug for et stærkt indre marked med stærke produktions- og distributionsfaciliteter. EØSU har tidligere understreget betydningen af et »velfungerende, retfærdigt og effektivt indre marked, der på den ene side fremmer og belønner ægte medicinsk innovation med en reel merværdi for sundhedsvæsenet, og på den anden side styrker konkurrencen og sikrer en retfærdig og økonomisk overkommelig adgang til lægemidler«⁽⁴⁾.

3.5. Der synes at være et betydeligt behov for at opgradere integrationen af det indre marked gennem en mere effektiv forvaltning, særligt i sundhedsindustriektoren⁽⁵⁾: Et velfungerende indre marked og en velfungerende konkurrencepolitik skaber forudsætningerne for en stærk forretningsdynamik, som kan spille en vigtig rolle i diversificeringen af forsyningskilderne i EU, og forebygge en opspaltet sundhedsarkitektur.

3.6. Som det er blevet demonstreret under covid-19-pandemien, forbedrer grænseoverskridende samarbejde og solidaritet EU's reaktionskapacitet og øger Unionens modstandsdygtighed som helhed. Der er desperat behov for strategisk fremsyn på EU-niveau, navnlig fordi pandemien i højere grad har påvirket sektorer og værdikæder med grænseoverskridende relationer.

3.7. Strategisk afhængighed påvirker EU's grundlæggende interesser. Det vedrører særligt områderne sikkerhed, europæernes sundhed og adgangen til varer, tjenesteydelser og teknologier, der er afgørende for den grønne og den digitale omstilling, som er kernen i EU's prioriteter.

3.8. EØSU har anbefalet Kommissionen at »præsentere en klar, konkret og samlet strategi for europæisk industri på kort, mellemlangt og langt sigt« og indtrængende opfordret Kommissionen til at »frem sætte en konkret handlingsplan med klare årlige mål og overvågningsprocedurer, hvor alle relevante interessenter inddrages i et tæt samarbejde«⁽⁶⁾. Udvalget understreger samtidig, at »arbejdsgivernes, iværksætternes og den private sektors engagement i at fremme strukturelle forandringer spiller en central rolle for omstillingen af industrien«⁽⁷⁾.

3.9. Den innovative lægemiddelindustri er drevet af medicinske fremskridt. Et vigtigt problem, der skal løses med det samme, er, at lægemidler er for dyre eller for svære at få fat i. Den sociale velfærd skal sikres gennem nem adgang til effektive lægemidler af høj kvalitet for alle borgere, der bor i EU. Det Forenede Kongeriges udtræden af EU har store konsekvenser for producenter af medicinsk udstyr.

3.10. Europas afhængighed af visse råstoffer fra en håndfuld producenter og lande stod lysende klart under covid-19-pandemien. Herudover er selv grønne og digitale teknologier, som ofte forbindes med sundhedsindustri-systemet, også afhængige af en række råstoffer importeret til Europa, som findes i begrænsede mængder, herunder en stor andel af de nødvendige sjældne jordarter, der kommer fra én enkelt leverandør — Kina⁽⁸⁾. En styrkelse og diversificering af de internationale forsyningskæder har også afgørende betydning for udviklingen af sundhedsindustrien, så det sikres, at EU vil være forberedt på at modstå fremtidige kriser som covid-19-pandemien. Fjernelse af sårbarheder og etablering af stabile, forudsigelige og ressourceeffektive rammevilkår for handel bør være det ultimative mål. Det bebudede forslag om at oprette en EU-Myndighed for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet hilses velkommen.

3.11. EU har haft succes med sin strategi møntet på at opbygge partnerskaber mellem den offentlige og private sektor for at stimulere FoU i lægemiddelindustrien, men beløbene er en tiendedel af, hvad der bliver brugt af det amerikanske agentur for biomedicinsk avanceret forskning og udvikling (BARDA).

(4) EØSU's udtalelse om En lægemiddelstrategi (EUT C 286 af 16.7.2021, s. 53).

(5) Questions and Answers: EU4Health Programme 2021-27.

(6) EØSU's udtalelse om En ny industristrategi for Europa (EUT C 364 af 28.10.2020, s. 108).

(7) EØSU's udtalelse om Omstilling af industrien til en grøn og digital europæisk økonomi (EUT C 56 af 16.2.2021, s. 10).

(8) F.eks. platin til produktion af ren brint, metallisk silicium til solpaneler og litium til elbiler.

3.12. De største muligheder i de kommende år vil komme fra digitale sundhedsteknologier. Uanset om der er tale om lægemiddelprodukter, medicinsk udstyr og procedurer eller foranstaltninger til at forebygge, diagnosticere eller behandle sygdomme, vil de have afgørende betydning for alle EU-borgere. Den kommende forordning om kunstig intelligens⁽⁹⁾, lovgivningsforslaget om det europæiske sundhedsdataområde⁽¹⁰⁾ og standardisering vil skabe større klarhed over delingen af sundhedsdata og brugen af AI, fjerne lovgivningsmæssige hindringer og støtte en fælles EU-tilgang til brugen af telemedicintjenester, mens datastyringsforordningen⁽¹¹⁾ bør kunne garantere delingen af sundhedsdata samtidig med at personlige oplysninger beskyttes og de øvrige menneskerettigheder respekteres.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Den digitale omstilling af sundhedssektoren skaber store muligheder. Udnyttelsen af den dobbelte omstilling kan give yderligere konkurrencemæssige fordele for Unionen i et komplekst og anspændt internationalt miljø. Navnlig ved at investere i teknologier til højtydende databehandling og kunstig intelligens kan EU udvikle banebrydende teknologier, særligt prædiktive teknologier. Pandemien har vist, at der er et stort behov for intelligente sundhedstjenester såsom telesundhed.

4.2. Derudover kan sundhedssektoren bidrage betydeligt til EU's klimaneutralitet ved at reducere sine drivhusgasemissioner langs værdikæderne. Affaldshåndteringspolitikkerne skal styrkes, da sektoren producerer betydelige mængder af affald i form af restmedicin og brugt teknologisk og personligt udstyr. Der skal udvikles nye forretningsmodeller for cirkulær økonomi og øget transportinfrastrukturkapacitet, og alle medlemsstater og aktører skal inddrages i indsatsen for at dekarbonisere værdikæderne.

4.3. Menneskers sundhed afhænger i sidste ende af økosystemprodukter og -tjenester (såsom adgang til rent drikkevand, fødevarer og brændstofkilder), som er nødvendige for et godt helbred og et produktivt eksistensgrundlag. Tab af biodiversitet kan have alvorlige direkte konsekvenser for menneskers sundhed, hvis økosystemtjenesterne ikke længere er tilstrækkelige til at opfylde de sociale behov.

4.4. Traditionelle lægemidler spiller fortsat en væsentlig rolle i sundhedsplejen, navnlig inden for primær sundhedspleje. Anvendelse af lægeplanter er det mest udbredte medicineringsværktøj inden for traditionelle lægemidler og komplementær medicin verden over. Mange samfund anvender sammen med fødevarer naturprodukter, der indsamles fra økosystemer til medicinske og kulturelle formål.

4.5. Strategiske lagre og EU-virksomheders hjemflytning er andre vigtige prioriteter, der skal overvejes, og som indgår i de beføjelser, som EU deler med medlemsstaterne. Efterhånden som teknologien og produktionskapaciteten forbedres, bliver det nødvendigt for EU at finde de rigtige incitamentter til at flytte strategiske produktionskapaciteter hjem. Skatteincitamentter kan spille en central rolle i den henseende.

4.6. Det er nødvendigt at gennemføre en bottom-up-kortlægning og -analyse i samarbejde med medlemsstaterne og industrien for at vurdere den nøjagtige karakter af de kortlagte afhængighedsforhold i detaljer, herunder de risici de udgør for europæiske industrielle økosystemers modstandsdygtighed og funktion såvel som de eventuelle muligheder, der måtte findes for at reducere denne afhængighed. Der skal også tages højde for eventuelle fremtidige handelstvister og cyberangreb.

4.7. Investering i FoU har afgørende betydning for konkurrencedygtigheden og sundhedssektorens bæredygtighed. Ud over at bidrage med EU-finansiering skal EU's politikker stimulere offentlige og private investeringer så meget som muligt. Udviklingen af partnerskaber mellem den offentlige og private sektor, som f.eks. IMI2, vil tilskynde producenter til at investere og engagere sig i FoU+I-aktiviteter, der har afgørende betydning for fremtidige forskningsresultater i lægemiddelindustrien. Det er den type initiativer, der kan holde Europa i front, når det gælder innovation på lægemiddelområdet.

4.8. Det er desuden særdeles vigtigt at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at samle offentlige ressourcer gennem vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse i sektorer, hvor markedet alene ikke kan levere banebrydende innovationer, som det er tilfældet i lægemiddelsektoren.

4.9. Sektorens konkurrencedygtighed skal understøttes af en stærk ramme for intellektuel ejendomsret, der styrker og beskytter innovation. Adgangen til data er også vigtig for producenter, navnlig for SMV'er, der er blevet hårdt ramt af pandemien, og som skal tilskyndes til at opskalere og vokse. EU har behov for målrettede politikker for big data-analyse og interoperabel dataadgangsinfrastruktur.

⁽⁹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter (COM(2021) 206 final).

⁽¹⁰⁾ Meddelelse om en europæisk strategi for data (COM(2020) 66 final).

⁽¹¹⁾ Forslag til en forordning om europæisk datastyring (forordning om datastyring) — (COM(2020) 767 final).

4.10. SMV'er har også brug for nem adgang til finansiering for at trives og vokse. Dette kræver alternative finansieringskilder til de sædvanlige banklån, f.eks. finansiering via privat egenkapital eller venturekapital. Investeringsstøtteinstrumenter skal koordineres effektivt, og der skal være særlige budgetposter specifikt målrettet SMV'er i industrien. På dette område er det vigtigt, at de initiativer, der iværksættes med udgangspunkt i EU's ramme for bæredygtig finansiering, herunder gennemførelsen af taksonomien, udformes med henblik på at skabe muligheder for europæisk økonomi under hensyntagen til både de finansielle markeders behov og industriens udfordringer.

4.11. Udviklingen af et europæisk format for udveksling af elektroniske patientjournaler med henblik på at ophæve blokeringen af den grænseoverskridende strøm af sundhedsdata skaber en ramme for videreudviklingen af fælles tekniske specifikationer for sikker deling af sundhedsdata mellem EU-medlemsstater. Den Europæiske Standardiseringsorganisation er i øjeblikket i gang med at udvikle tekniske specifikationer. EØSU efterlyser et større engagement og inddragelse af relevante interessenter i lovgivningsprocedurerne vedrørende udviklingen af harmoniserede kvalitets- og sikkerhedsstandarder for personlige værnemidler og medicinsk udstyr.

4.12. Genopretnings- og resiliensfaciliteten kan bruges til at imødekomme mange af sundhedsøkosystemets behov via investering i og reformer af nationale sundhedssystemer, styrkelse af modstandsdygtighed og kriseberedskab, konsolidering af primær sundhedspleje, en mere retfærdig og gennemsigtig adgang til tjenester, håndtering af sårbarheder i forsyningskæderen og fremme af sundhedspersonalets digitale færdigheder, telemedicinløsninger samt forskning, udvikling og innovation.

4.13. EØSU opfordrer til, at der udvikles målrettede programmer for uddannelse, omskoling, opkvalificering og livslang læring for den europæiske arbejdsstyrke i sundhedssektoren i overensstemmelse med deres vigtige faglige og sociale rolle, den teknologiske udvikling og de nye krav om større bæredygtighed. Der er behov for klare uddannelsespolitikker, der ledes af sektorens interessenter, for at have kvalificerede arbejdstagere, der kan håndtere de nye udfordringer i tilknytning til den grønne pagt.

4.14. EØSU har tidligere bemærket, at »nye politikker vedrørende kvalifikationer bør udformes med inddragelse af civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter for at fremskynde tilpasningen af uddannelsessystemerne, således at efterspørgslen på nye jobfunktioner kan imødekommes«⁽¹²⁾. I sundhedssektoren skal der ikke kun fokuseres på sundhedspersonalet, men også på forskere, undervisere, beslutningstagere af enhver art, mediefolk, patienterne selv og deres respektive organisationer.

4.15. Strategiske offentlige udbud spiller en afgørende rolle i bestræbelserne på at bringe industrien og forskningscentre i EU og de lovgivende myndigheder i EU og på nationalt plan sammen, navnlig i sundhedssektoren. De letter samarbejdet mellem den offentlige og private sektor med henblik på at dække behovene i de offentlige og private sundhedssystemer og skaber forudsætningerne for indkøb af økonomisk overkommelige sundhedsteknologier, herunder grønne og digitale løsninger, og sociale klausuler⁽¹³⁾.

4.16. EØSU har allerede opfordret EU-institutioner og medlemsstater til at vise, at der er politisk vilje til at nå til enighed om en »sundhedspagt for Europas fremtid«⁽¹⁴⁾, der afspejler EU's grundlæggende værdier.

4.17. Initiativet til struktureret dialog⁽¹⁵⁾, der blev annonceret i lægemiddelstrategien, er afgørende for Europa med henblik på at kortlægge årsagerne og drivkræfterne bag potentielle sårbarheder og afhængighedsforhold i lægemiddelforsyningskæderne.

4.18. EØSU bakker fuldt op om udbredelsen af det europæiske sundhedsdataområde⁽¹⁶⁾, så den nødvendige datadelingsinfrastruktur for diagnosticeringsværktøjer og behandling står til rådighed, når det gælder samarbejde og deltagelse i fælles investeringer i næste generationssundhedsøkosystemer på tværs af alle værdikæder.

⁽¹²⁾ EØSU's udtalelse om En ny industristrategi for Europa (EUT C 364 af 28.10.2020, s. 108).

⁽¹³⁾ Sociale hensyn ved indkøb — En vejledning i mulighederne for at tage sociale hensyn ved offentlige udbud — 2. udgave (EUT C 237 af 18.6.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om Oprettelse af et EU-handlingsprogram for sundhed for perioden 2021-2027 (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 251).

⁽¹⁵⁾ Structured dialogue on security of medicines supply.

⁽¹⁶⁾ Kommissionen offentliggør en åben offentlig høring om det europæiske sundhedsdataområde.

4.19. EØSU mener, at harmoniserede standarder bør bruges som et instrument til at varetage basale produktsikkerhedskrav med støtte fra instrumenter, der letter markedsføringen af produkterne. Den Europæiske Union skal undgå at overregulere produkter og i stedet prioritere at lette byrden forårsaget af overdreven lovgivning, samtidig med at der sikres nem adgang til dokumentation, velfunderet information, gnidningsfri udveksling af praksis og effektivt samarbejde.

4.20. Endelig opfordrer EØSU Kommissionen til at fortsætte samarbejdet og dialogen med alle interessenter om at styrke EU-lægemiddelsystemets modstandsdygtighed over for fremtidige kriser på grundlag af de eksisterende mekanismer i lægemiddelstrategien for Europa ⁽¹⁷⁾ og industristrategien for Europa ⁽¹⁸⁾. EØSU opfordrer også Kommissionen til at skabe yderligere synergier mellem medlemsstaterne, til at foreslå nye initiativer, der skal styrke koordineringen af de forskellige nationale systemer (i overensstemmelse med TEUF ⁽¹⁹⁾) og til at gå videre med udviklingen af en stærk, bæredygtig og digital omstilling af det sundhedsindustrielle økosystem.

Bruxelles, den 29. september 2021.

Pietro Francesco DE LOTTO
Formand
for Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer

⁽¹⁷⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52020DC0761>

⁽¹⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1593086905382&uri=CELEX:52020DC0102>

⁽¹⁹⁾ Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.